

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Harri Sintonen

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan tutustumismatka Kööpenhaminaan 25.—26.9.2019

Sosiaali- ja terveysvaliokunta vieraili Kööpenhaminassa muun muassa Folketingetissa, Tanskan alueiden liitossa ja paikallisessa hoivakodissa sekä tapasi Tanskan mallin asiantuntijoita.

Matkalle osallistuivat puheenjohtaja Anu Vehviläinen, varapuheenjohtaja Mia Laiho, jäsenet Pekka Aittakumpu, Kim Berg, Anna-Kaisa Ikonen, Arja Juvonen, Noora Koponen, Aki Lindén, Ilmari Nurminen, Veronica Rehn-Kivi, Minna Reijonen, Hanna Sarkkinen ja Juhana Vartiainen sekä valiokuntaneuvos Harri Sintonen, valiokuntakanslian sihteeri Tiina Honkanen ja valiokunta-avustaja Hanna Lintumäki.

Matkalla saatu keskeinen materiaali on valiokunnan työtilassa.

Suurlähettiläs Vesa Vasara esitti katsauksen Tanskan **sisäpoliittiseen tilanteeseen** ja muihin ajankohtaisiin asioihin. Tanska sai kesäkuussa uuden sosialidemokraattisen yhden puolueen vähemmistöhallituksen, jonka poliittisen tahdon ilmaisevan asiakirjan mukaan hallitus noudattaa kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa ja panostaa lisää hyvinvointivaltioon. Myös ulkomaalaispolitiikka siirtyi askeleen liberaalimpaan suuntaan ja ulkomaisen työvoiman pääsyä Tanskaa helpotetaan joiltain osin. Lastentarhoihin tulee minimimitoitus lastentarhanopettajille vuoteen -25 mennessä. Terveystieteidenhuollossa alueiden roolia ei muuteta eikä edellisen hallituksen suunnittelemaa aluevaalien ja –neuvostojen lopettamista toteuteta.

Tanskan **terveydenhuollosta** vastaavat kunnat ja viisi aluetta. Kunnat vastaavat mm. terveyden edistämisestä, kouluterveydenhuollosta, hoivakodeista ja kotisairaanhoidosta. Alueet vastaavat yleislääkäriasemista ja sairaaloista. Omalääkärit toimivat yksityisillä terveysasemilla, mutta ovat alueiden hankkimina palveluina osa julkista terveydenhuoltoa. Hoitohenkilökunnasta on suuri pula, noin kaksi kolmasosaa lääkäreistä ei ota uusia asiakkaita. Mikäli kehitys jatkuu, on 300 000 tanskalaista ilman omalääkäriä vuonna 2021. Muita paljon esillä olleita aiheita ovat mm. terveydenhuollon tietojärjestelmä Epic ja lapsiperheköyhyys. Kansaneläkkeen ikärajaa tullaan nostamaan puolella vuodella vuosittain vuoteen 2022 saakka nykyisestä 65 vuodesta. Keskustelua on käyty myös työelämässä uupuneiden varhaisemmasta mahdollisuudesta eläköityä. Toisaalta varhaiseläkettä saavien 60—64-vuotiaiden määrä on kaksinkertaistunut viimeisten neljän vuoden aikana.

Valiokunta vieraili Tanskan **alueiden liitossa**, joka on viiden alueen intressiorganisaatio ja mm. neuvottelee valtion kanssa alueiden budjetista ja ammattihenkilöiden palkoista. Johtaja Adam Wolf esitteli aluehallintoa ja terveydenhuollon ohjausjärjestelmää. Vuoden 2007 alue- ja kuntauudistuksen jälkeen alueet ovat keskittyneet ja esimerkiksi erikoissairaanhoidon pieniä sairaaloita on lopetettu ja rakennettu suuria moderneja sairaaloita. Ympäri vuorokautinen päivystys on 21 sairaalassa. Lääkäreiden koulutusmääriä on lisätty huomattavasti viime vuosina. Yleislääkärin voi valita eikä vastaanotosta peritä potilaalta maksua.

Julkisten ja yksityisten toimijoiden kumppanuuteen perustuvan **Healthcare Denmarkin** johtaja Hans Erik Henriksen kuvasi Tanskan terveydenhuollon rakennetta ja kehittämishankkeita. Hän totesi tanskalaisten sairaaloiden tuottavuuden kasvaneen huomattavasti, kustannusten jonkin verran ja potilastytytyvyyden pysyneen hyvällä tasolla vuoden 2007 uudistusten jälkeen. Väestön ikääntymisen, elämäntapojen muuttamisen ja uusien hoitomuotojen ja teknologian kehityksen tuomat uudet haasteet ovat kuitenkin yhteisiä

kaikille. Terveydenhuollon järjestämisessä on kehitetty mm. alueiden työnjakoa ja digitaalisen terveydenhuollon kansallisia strategioita. Business Finlandin edustaja Terhi Rasmussen kertoi suomalaisen terveysteknologian myymisestä Tanskassa ja maailmalla.

Tanskan **työministeriön** vanhempi neuvonantaja **Thomas Jörgensen** kertoi Tanskan aktivointimallista (flexicurity) saaduista kokemuksista ja **Tarja Cronberg** Tanskan **työllisyyspolitiikasta ja työttömyysturvasta**. Tanskan mallissa irtisanominen on helppoa, mutta työttömyyskorvaus alkaa heti työttömyyden alkaessa ja on alussa 90 prosenttia edeltävästä palkasta (katto 2 400 euroa). Työttömyysaste on Tanskassa noin 5 % ja 3,7 % kokonaistyövoimasta. Työvoimaviranomaiset tapaavat työttömän usein, puolen vuoden ajan kerran kuukaudessa ja myöhemmin kuukauden välein. Työllistämistoimiin kuuluu mm. työharjoittelupaikkoja ja palkkatuetta työtä yksityisissä ja julkisissa työpaikoissa. Myös aikuis- ja jatkokoulutuksella tuetaan työllistymistä. Ammattiliittoihin järjestäytymisaste on lähes 70 prosenttia. Cronberg kertoi joustoturvakeskustelusta Suomessa työministerinä toimiessaan (2007—2009).

Valiokunta vieraili toisena matkapäivänä Tanskan parlamentissa ja tapasi terveys- ja vanhusasiavaliokunnan puheenjohtajan Jane Heitmannin (Venstre), joka kertoi toimialan ajankohtaisista keskustelunaiheista Tanskassa. Tällaisia ovat mm. tupakkatuotteiden hinta ja pitäminen esillä myyntipaikoissa, eläkeikä, alkoholi- ja politiikka, terveydenhuollon rahoitus, vanhustenhuolto, terveydenhuollon tietojärjestelmäongelmat.

Lopuksi valiokunta vieraili Skovhuset –palvelutalossa Hillerodin kunnassa. Aasukkaat maksavat vuokraa (n. 860 euroa/kk) ja ruoasta (n. 450 e/kk). Yksikössä on 104 kotia ja vierastalo, jossa on kahdeksan huonetta. Lisäksi päivätoimintaa järjestetään myös muille kuin asukkaille. Huoneistoissa on älylattiat ja tarvittaessa nostolaitteet. Erilaisilla teknisillä laitteilla pyritään tukemaan asukkaiden omatoimisuutta.

LIITTEET

- Matkaohjelma

JAKELU:

- Kansliatoimikunta
- Sosiaali- ja terveysvaliokunta